

**การประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด**
**PROJECT EVALUATION : THE LIFESTYLE PROMOTING PROJECT BASED ON
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF WATBORNUMJUED SCHOOL**

อาชิรญาดา โชคประกอบบุญ¹
Archirayada Chokprakopboon
สงวน อินทร์รักษ์²
Sanguan Inrak

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ทั้งสิ้น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต ประชากร คือ บุคลากรโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครู 14 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน และนักเรียน 76 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านบริบท และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ควรดำเนินการดังนี้ 1) ด้านบริบท โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการและส่งเสริมให้เกิดการอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านกระบวนการ โรงเรียนควรเชิญวิทยากรในชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้แก่บุคลากร 4) ด้านผลผลิต โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันภายในชุมชนผู้ปกครองสามารถนำไปส่งเสริมต่อยอดกิจกรรมครอบครัวต่อไปได้

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ, เศรษฐกิจพอเพียง

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purpose of this project evaluation aims to: 1) Evaluate context of The lifestyle promoting project based on sufficiency economy philosophy of Watbornumjued school 2) Evaluate input of The lifestyle promoting project based on sufficiency economy philosophy of Watbornumjued school 3) Evaluate process of The lifestyle promoting project based on sufficiency economy philosophy of Watbornumjued school 4) Evaluate production of The lifestyle promoting project based on sufficiency economy philosophy of Watbornumjued school. The population is Watbornumjued school personnel consist of 1 director, 14 teachers, 7 basic education board and 76 students, totally 98. The instrument used in this research was an opinion questionnaire. The statistical used for this research were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The results of project evaluation are as followed.

1. Project evaluation : The lifestyle promoting project based on sufficiency economy philosophy of Watbornumjued School. Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that Context evaluation is at the highest level and 3 aspects are at a high level, arranged by arithmetic mean from highest to lowest as follows: Product evaluation, Input evaluation and Process evaluation.

2. The guidelines for the development of the lifestyle promoting project based on sufficiency economy philosophy of Watbornumjued School should proceed as follows 1) Context evaluation: School should organize various activities in the project to be consistent with Project objectives. 2) Input evaluation: School should publicize for parents, communities and related agencies to participate in project implementation and promote continuous training and development of personnel. 3) Process evaluation: School should invite community speakers. Or related agencies Come to provide knowledge of personnel. 4) product evaluation: School should encourage students to learn a variety of activities and apply them to their daily lives within the community. Parents can use it to further promote the family business.

Keywords : PROJECT EVALUATION, SUFFICIENCY ECONOMY

บทนำ

ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม สำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุและ

สาธารณูปโภคต่าง ๆ ระบบสื่อสารที่ทันสมัย หรือการขยาย ปริมาณและกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ได้มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลลบติดตามมาด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการสั่งสินค้าทุน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณี เพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่ได้หายไป สิ่งสำคัญก็คือความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไข พื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจ และความมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อ ความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยเศรษฐกิจพอเพียงเป็น ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชดำริ ชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลัง ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิ วัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2566) โดยสถานศึกษาในประเทศไทยได้นำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการในการจัดการศึกษา ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลัก เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชน ชุมชน และสังคมในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการประเมินโครงการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ประเมินโครงการได้กำหนด วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อทราบผลการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านบริบท (Context evaluation)
2. เพื่อทราบผลการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)
3. เพื่อทราบผลการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านกระบวนการ (Process evaluation)
4. เพื่อทราบผลการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านผลผลิต (Product evaluation)

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร

สถานศึกษาจำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 14 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 76 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้ประเมินโครงการ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ และระดับการศึกษา

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation : C) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเป็นการประเมินหลักการและเหตุผล ประเด็นปัญหา ความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายของโครงการ จำนวนประชากร สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับปัจจัย เป็นการประเมินทรัพยากรงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา กลุ่มเป้าหมาย เทคโนโลยี และแผนการดำเนินงาน ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีความเพียงพอหรือไม่

2.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P) หมายถึง การประเมิน เกี่ยวกับด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินการบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

2.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation : P) หมายถึง การประเมินผลการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คำนวณ เพียงใด โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) มี 3 ฉบับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร และข้าราชการครู

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดค่าตอบไว้ (forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด แบ่งออกเป็น 2 ด้านโดยผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) มีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scales, 1961)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการส่งเสริมการดำเนินการโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านที่ 1) ด้านบริบท (Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ฉบับที่ 2 สำหรับผู้บริหาร และข้าราชการครู

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดค่าตอบไว้ (forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านกระบวนการ (Process evaluation) โดยมีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scales, 1961)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการส่งเสริมการดำเนินการโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านกระบวนการ (Process evaluation)

ฉบับที่ 3 สำหรับผู้บริหาร ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านผลผลิต (Product evaluation) โดยมีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scales, 1961)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการส่งเสริมการดำเนินการโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ด้านผลผลิต (Product evaluation)

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้ประเมินโครงการได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินโครงการเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นลักษณะเป็นแบบประเมินชนิดจัดลำดับคุณภาพข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้ความเหมาะสมครอบคลุมเนื้อหา ในการเก็บข้อมูลการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งผู้ประเมินโครงการมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสาร คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการประเมินโครงการ โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีจำนวน 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scales, 1961)

ขั้นที่ 3 สร้างแบบประเมินฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถาม และเลือกคำถามที่มีค่า IOC เฉลี่ยตั้งแต่ 0.50–1.00

ขั้นที่ 4 นำแบบประเมินที่ได้ลองเก็บข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ที่เป็นประชากรจำนวน 98 คน โดยผู้ประเมินโครงการดำเนินการแจกแบบสอบถามความคิดเห็น และเก็บข้อมูลการวิจัยด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการประเมินโครงการ

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ใช้หัสมิมเลขคณิต (arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (standard deviation: σ) โดยนำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1983)

3. การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในแต่ละด้าน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด

ผลการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้ สามารถสรุปและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบข้อคำถามของการประเมินโครงการ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด

ในการวิเคราะห์การประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ผู้ประเมินโครงการวิเคราะห์โดยใช้มัธยฐานเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1983) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด โดยภาพรวม

(n=98)

ด้านที่	การประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด	μ	σ	ระดับ
1	ด้านบริบท (Context Evaluation)	4.57	0.37	มากที่สุด
2	ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	3.97	0.52	มาก
3	ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)	3.93	0.63	มาก
4	ด้านผลผลิต (Product Evaluation)	4.37	0.50	มาก
รวม		4.34	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือด้านบริบท (Context Evaluation) ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.37$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตาม ค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย

ดังนั้นด้านผลผลิต (Product Evaluation) มีความสำเร็จอยู่ใน ระดับมาก ($\mu = 4.37, \sigma = 0.50$) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ($\mu = 3.97, \sigma = 0.52$) และด้านกระบวนการ (Process Evaluation) มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับ ($\mu = 3.93, \sigma = 0.63$) ตามลำดับ ซึ่งสภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก หากเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลโดยภาพรวมแล้ว เท่ากับ 0.49 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด

ในการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในแต่ละด้าน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด โดยสามารถรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

ด้านบริบท (Context Evaluation) พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและกระทรวงศึกษาธิการ รวมไปถึงโครงการยังมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการศึกษาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด อีกทั้งโครงการยังเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ตรงตามหลักการและมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน และยังเป็นโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง คือ สามารถแก้ปัญหานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ด้อยโอกาสยากจนขาดแคลนอาหารได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรมากยิ่งขึ้น

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีการแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจนเท่าที่ควร บุคลากรทุกส่วนจะต้องมีความตระหนักและให้ความสำคัญของโครงการ มีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน จัดให้มีกิจกรรมครู วิทยากรภายนอกเข้ามาให้การอบรมเกี่ยวกับโครงการมากยิ่งขึ้น เพื่อปลูกฝัง และเผยแพร่เกี่ยวกับกิจกรรม รวมถึงควรมีการพัฒนาครู ส่งเสริมการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนา ครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถทักษะมากขึ้น ในการบริหารจัดการนั้น มีการจัดกิจกรรมพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด ตรงความต้องการของครู นักเรียน โดยมีผู้ปกครอง และชุมชนให้ความสนับสนุนโรงเรียนเป็นอย่างดี รวมไปถึงด้านงบประมาณ และการจัดหาการตลาดเพื่อให้นักเรียนสามารถนำสินค้าจากโครงการไปขายในช่วงปิดภาคเรียนได้

ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า สถานศึกษาควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่ซ้ำกิจกรรมในทุก ๆ ปี เพื่อผลิตที่หลากหลาย รวมทั้งผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการทำงาน อย่างเป็นระบบ และดำเนินงานในโครงการอย่างเป็นลำดับขั้น อีกทั้งทางสถานศึกษาควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานให้ชัดเจน มีการ ประชุมชี้แจงและวางแผนการปฏิบัติงาน ซึ่งจะสามารถทำให้งานที่ออกมาได้มีการพัฒนาไปในทางที่ดี ยิ่งขึ้น และทางคณะต้องนำผลการประเมินโครงการมาตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุง เพื่อให้ผลผลิต พัฒนามากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า การดำเนินการโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง ผู้ปกครองจึงมีความพึงพอใจและสามารถนำไปส่งเสริมครอบครัวต่อไปได้ รวมไปถึงชุมชนได้เรียนรู้และนำไปขยายผล โรงเรียนจึงควรพัฒนาให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผลการประเมินโครงการ

สรุปผลการประเมินโครงการ

จากการศึกษาผลของการประเมินโครงการสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีการบริหารจัดการครบทั้ง 4 ด้าน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานออกมาเป็น รูปธรรมในเชิงบวกที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยอภิปรายจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านบริบท พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีค่ามัธยฐานคั่นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีการบริหารจัดการด้านบริบทสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน ตรงกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และศักยภาพของทรัพยากรภายในโรงเรียน และชุมชน มีหลักการ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ด้อยโอกาสยากจนขาดแคลนอาหาร ได้รับประทานอาหารกลางวัน ได้จริงซึ่งสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ นิภาพร สุธรรมวงศ์ เรื่องการประเมินโครงการ การเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา

จังหวัดอุบลราชธานี ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการ การเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านบริบท อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ประเสริฐ สุขสวัสดิ์ เรื่องการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสตร์พระราชาของโรงเรียนบ้านชีแบร์ ผลการประเมินพบว่า การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสตร์พระราชาของโรงเรียนบ้านชีแบร์ ด้านบริบท อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง และครูซึ่งเป็นผู้ดำเนินการมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม มีความรู้ และความสามารถเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ที่มีคุณภาพให้เพียงพอต่อความต้องการ มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอยู่เสมอ โดยมีผู้ปกครองและชุมชนให้ความสนับสนุนโรงเรียนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ไอลดา แก้วโพธิ์ เรื่องการประเมินโครงการศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดไร่จิง (สุนทรอุทิศ) ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการ : โครงการศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดไร่จิง (สุนทรอุทิศ) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ สุนันท์นิ สุขสวัสดิ์ เรื่องการประเมิน โครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านกระบวนการ พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการศึกษาความต้องการในการพัฒนาโครงการ มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานอย่างชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการให้ได้รับความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและดำเนินงานโครงการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน มีกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์และนำผลการประเมินโครงการมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการประเมินโครงการของ นิภาพร สุธรรมวงศ์ เรื่องการประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา

จังหวัดอุบลราชธานี ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ไอลตา แถวโพธิ์ ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการ : โครงการศาสตร์พระราชเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการ : โครงการศาสตร์พระราชเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านผลผลิต พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมโครงการมีความสนใจ และเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมโครงการ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปต่อยอดในชีวิตประจำวันและในอนาคต เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่นักเรียนอย่างมาก สอดคล้องกับการประเมินโครงการของ สุนันท์นี สุขสวัสดิ์ เรื่องการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิริมาตพิทยาคม ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินการกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ศุภวัฒน์ เทียมศรีรัชนิกร เรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี มีผลการประเมินโครงการด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมมีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด อันเนื่องมาจากการวิเคราะห์ข้อมูล มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับมากจำนวน 3 ด้าน ผู้ประเมินโครงการจึงศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางการดำเนินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านบริบท โรงเรียนควรมีการศึกษาและวิเคราะห์นโยบาย รวมถึงวิสัยทัศน์ต่าง ๆ ของหน่วยงานต้นสังกัดและของโรงเรียน ศึกษาความเหมาะสมของสถานที่และสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

2) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการส่งเสริมให้เกิดการอบรมและพัฒนาครู และบุคลากร

ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงจัดหางบประมาณเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาและควมมีการจัดตลาด
ในการวางขายสินค้าจากโครงการไปขายในช่วงปิดภาคเรียนได้ เพื่อเพิ่มรายได้ให้นักเรียนในช่วงปิดภาคเรียน

3) ด้านกระบวนการ โรงเรียนควรมีการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการให้ได้รับความรู้
และทักษะในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ผ่านการเชิญวิทยากรในชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เข้ามาให้ความรู้แก่บุคลากร

4) ด้านผลผลิต โรงเรียนควรดำเนินการโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง
ไว้ ผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย อย่างเช่น กิจกรรมการเลี้ยงไก่ไข่ กิจกรรมบ่อเลี้ยงปลา กิจกรรม ปลูกข้าว
 ฯลฯ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันภายในชุมชน
ผู้ปกครองสามารถนำไปส่งเสริมต่อยอดกิจการครอบครัวต่อไปได้ รวมไปถึงชุมชนนำไปขยายผลอย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผล

จากการประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำ
จืด สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัด
บ่อน้ำจืด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้
เนื่องจากโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีการบริหาร
จัดการครบทั้ง 4 ด้าน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานออกมาเป็น รูปธรรมในเชิงบวกที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่าง
ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ โดยอภิปรายจำแนกเป็น รายด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัด
บ่อน้ำจืด มีความเข้มข้นเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในระดับมาก
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัด
บ่อน้ำจืด มีการบริหารจัดการด้านบริบทสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และนโยบายการจัด
การศึกษาของโรงเรียน หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนตรงกับ
สภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และศักยภาพของทรัพยากรภายในโรงเรียนและ
ชุมชน มีหลักการ การกำหนด วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถ
แก้ปัญหาที่นักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ด้อยโอกาสยากจนขาดแคลนอาหาร ได้รับประทานอาหารกลางวัน
ได้จริงซึ่งสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ นิภาพร สุธรรมวงศ์ เรื่องการประเมินโครงการ การเสริมสร้าง
คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา
จังหวัดอุบลราชธานี ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการ การเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่าง
พอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี
ด้านบริบท อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ประเสริฐ สุขสวัสดิ์ เรื่องการ

ประเมินโครงการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสตร์พระราชา ของโรงเรียนบ้านชีแบร ผลการประเมินพบว่า การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสตร์พระราชาของโรงเรียนบ้านชีแบร ด้านบริบท อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง และครูซึ่งเป็น ผู้ดำเนินการมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม มีความรู้ และความสามารถเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ที่มีคุณภาพให้เพียงพอต่อความต้องการ มีการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอยู่เสมอ โดยมีผู้ปกครองและชุมชนให้ความ สนับสนุนโรงเรียนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ไอลตา แลวโพธิ์ เรื่องการประเมิน โครงการศาสตร์พระราชา เพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) ผล การประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการ : โครงการศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาศูนย์ การ เรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับ มาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ สุนันท์นี้ สุขสวัสดิ์ เรื่องการประเมินโครงการการจัด กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป จัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการการจัด กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการศึกษาความต้องการในการพัฒนาโครงการ มีการประชุมวางแผนการ ดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานอย่างชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการให้ ได้รับความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและดำเนินงาน โครงการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน มีกิจกรรมที่ หลากหลายและน่าสนใจ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ มีการ วิเคราะห์และนำผลการประเมิน โครงการมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการ ประเมินโครงการของ นิภาพร สุธรรมวงศ์ เรื่องการประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่าง พอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ไอลตา แลวโพธิ์ ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการ :

โครงการศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการ : โครงการศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต พบว่า โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด มีค่ามัธยผลผลิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมโครงการมีความสนใจ และเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมโครงการ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปต่อยอดในชีวิตประจำวันและในอนาคต เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแก่นักเรียนอย่างมาก สอดคล้องกับการประเมินโครงการของ สุนันทินี สุขสวัสดิ์ เรื่องการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินการกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของ นักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง กับการประเมินโครงการของ ศุภวัฒน์ เทียมศรีชื่นกร เรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรีมีผลการประเมินโครงการ ด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมมีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการประเมินโครงการ

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผู้ประเมินโครงการมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านบริบท โรงเรียนควรมีการดำเนินโครงการผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในโครงการ อย่างเช่น กิจกรรมการเลี้ยงไก่ไข่ กิจกรรมบ่อเลี้ยงปลา กิจกรรมปลูกข้าว ฯลฯ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถแก้ปัญหานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ด้อยโอกาสยากจนขาดแคลนอาหารได้

2. ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการส่งเสริมให้เกิดการอบรมและพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ

3. ด้านกระบวนการ โรงเรียนควรมีการจัดอบรมพัฒนาศาสนาบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการให้มีความรู้และทักษะในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ควรมีการรายงานผลการดำเนินโครงการ

และเผยแพร่การดำเนินงานของโครงการที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาโครงการต่อไป

4. ด้านผลผลิต โรงเรียนควรดำเนินการโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ และประชาสัมพันธ์การสรุปผลการดำเนินงานโครงการให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบเพื่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจ ผู้ประเมินโครงการจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการประเมินโครงการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ควรศึกษาหรือทำวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน

รายการอ้างอิง

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). “การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิภาพร สุธรรมวงศ์. “การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี” **วารสาร
สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย** 3,2 (เมษายน-มิถุนายน 2564).
- ประเสริฐ สุขสวัสดิ์. “การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวทางศาสตร์พระราชาของโรงเรียนบ้านชีแบร” **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ศรีนคร
นทวิโรฒ** 23,1 (มกราคม-มิถุนายน 2565).
- มูลนิธิชัยพัฒนา. **เศรษฐกิจพอเพียง**. เข้าถึงเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก
<https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiencyeconomy.html>.
- สุนันท์ สุขสวัสดิ์. (2560). “การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของ
นักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโรงเรียนศิริมาศ
พิทยาคม” สู่วิทย: โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม.

ไอลดา แฉวโพธิ์. (2563). “โครงการศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ)” การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Danial L. Stufflebeam and Anthony J. Shinkfield. (2007). **Evaluation Theory, Models, &
Applications**. London, England: Jossey-Bas.

John W. Best and James V. Kahn. (2006). **Research in Education**. 10th ed. Massachusetts:
Pearson Education Inc.

Rensis Likert, (1961). **The Human Organization**. New York: McGraw - Hill.

